

CSENDŐRSÉGI LAPOK

Szerkeszti és kiadja a M. kir. Csendőrségi Zsebkönyv szerkesztő-bizottsága.

ELŐFIZETÉSI ÁRA: Félévre — 6 korona.
Egész évre 12 korona. Negyedévre 3 korona.

Megjelenik
minden vasárnap.

SZERKESZTŐSÉG ÉS KIADÓHIVATAL
Budapest, IV. Egyetem-utca 4 sz.

Néhány komoly szó a járásőrmesterekhez és járásőrmesterjelöltekhez.

Irta: Virág László csendőrszázados. (Folytatás.)

Ha a csendőrségi testület nem katonai szervezet volna, egyes alkotó szervei és tagjai a katonai fegyelem, összetartozandóság érzete, a bajtársiasság, a minduntalan bekövetkező veszélyek, melyek a testület tagjait egyenkint és együttesen bármely pillanatban érthet, szám-talan alkalom, mely a helyes és céltudatos összműködésre, szellemi és physisikai ellenállások kifejtésére, szóval nagy tettekre bennünket a testület tagjait egyesítenek, — nem léteznének: akkor a feltékenykedésen nem lehetne csodálkozni, de mikor egy fényes 25 esztendő múlt, kiváló eredmények, — melyeknek úgy az idősebb mint a fiatalabb bajtársak büszkén részeseinek tartják magukat, — állanak mögöttünk, szinte kívívó, hogy ily erkölcsi mótely talajra találhat testületünkben, különösen a járásőrmesteri karban, melynek tagjai magasabb szellemi és szakképzettségüknél fogva testületünknek díszei, az egész legénységi karnak példányképei kell hogy legyenek.

Ezen hibának tápot megint csak a félszeg gondolkodás, a köznapiaság adhat.

Bár elv az, hogy a testület minden egyes tagja ott és oly minőségben alkalmaztassék, ahol és mely állásban képességeinél és képesítésénél fogva leginkább megfelel, s a tisztí előjárók fokozott gondját képezi, hogy ezen elv szétlénen meghonosuljon, mégis megtörténik, hogy egyes járásőrmesterek alkalmaztatásuk helye, és körülményei miatt elégedetlenkednek.

Az egyik, ki tele van ambícióval, szeret nyomozni, elégedetlen, mert járása területe nyugodt, s kevés alkalma van az úgynevezett eredményekben dűskálni; bár tán simulékonyabb modora, határozottabb fellépése, vagy más lényeges körülmények úgy követelik, hogy kijelölt helyén alkalmaztassék.

Legalább is furesa, hogy egy érett gondolkodású altiszt ezt belátni nem tudja.

Egy másik, aki tán egy nagyobb helyen állomásozott, s a közbiztonsági szolgálatban kiváló ügyességet tanúsított, egy megátalkodott, rosszindulatú nép által lakott járásba kerül, hol valójában alkalma van eredményeket felmutatni és magát kifűtetni, megfeleldkezve az előjárók bizalmáról, mely őt ezen a keményebb pontra helyezte, — kicsinyes magán érdek szemüvegén nézve

ügyét, megalázásnak, mellőzésnek veszi új megbízatását, elégedetlenkedik, mert előbbi állomása város, újabb pedig csak egy hátramaradt község.

Vagy ha a szomszédos járásparancsnok területe kissé mozgalmasabb s összekötöttései jobbak, s tán a szerencse is jobban segíti elő működését, emez, a csak szomszedságban működő bajtárs eredményeit kicsinyléssel, vagy épen rossszemmel nézi; pedig ha eszébe jutna, hogy a testületnek nem az a legfőbb célja, hogy a megtörtént büntetendő cselekmények tetteseit kipuhatóljuk, és az igazságszolgáltatás kezeibe adjuk, hanem a legelső sorban az, hogy a büncselekményeket praeventív szolgálattal által megakadályozzuk, tehát az az ideális állapot, mikor ily cselekmény vagy épen nem, vagy csak a legtrikátabb fordul elő, — akkor a legelső rossz gondolatra megtérve, belátná, hogy ő kedvezőbb körülmények között fejtheti ki tevékenységét és érvényesítheti tudását, mint a szóbanforgó bajtárs és rea jönne arra, hogy az így fennmaradó szabad idejét, és le nem foglalt tetterejét olyan térre kell átvinnie, mely teremhet legalább is oly gyümölcsöket, mint a minők a nyomozásokban elért eredmények.

Ilyen okot és okozatot halmazával lehetne összehozni. — de mert nem ez itt a főczél, — nem is lehet erre jobban kiterjeszkedni.

Visszatérve a legutóbbi megokolásra, meg kell említeni, hogy míg a gyakorlati szolgálat (nyomozások) által tulságosan igénybevett járásparancsnok alom az oktatás feltétlenül szenved, — mert az időt egyszerre csak egy foglalkozással lehet eltölteni, — addig egy nyugodt járásban a járásparancsnok erre több idővel rendelkezén, működésének nagyobb tért engedhet az oktatásban nevelésben és fegyelmezésben, jobban képes legénységét összetartani, a bajtársias viszonyt ápolni, s őrszeit, mint egy család tagjait, a szó szoros értelemben magához lánczolni.

Egy járás őrsének mindenirányu helyes fegyelmezése, a legénységnek fokozatos, helyes irányu képzése, az őrsparancsnokokba a magasabb irányu képzettség iránti törekvés beoltása és ezek által a testület előrehaladásának elősegítése oly érdeme egy járásparancsnoknak, mely feltétlenül előismerést provocal s meghozza azt a lelki megnyugvást is, mely a további sikeres működésre ösztönöz, és kilátást nyújt arra, hogy a jövőbe nézve, — mikor már a szellemi és physisikai erő csökkenni kezd, s a vállak nem bírják meg a szolgálat reánehedző

gondjait, — mint a haza szerény fia önértettel élvezhesse azon pihenést, mely sok hányattatás, szenvedés és fáradalom után őt méltán megilleti.

Előfordul az is, hogy egyes járásokban, — bár a közbiztonsági állapotok nyugodtak, — a viszonyok mégis olyanok, hogy a legénység helyes vezetése és fegyelmezése sokkal nehezebb, mint egy igen mozgalmas járásban.

Például: A lakosság, — bár nagyszabású bűncselekmény elkövetésére hajlama nincs, s közötté ilyeneket csak elvétve lehet észlelni, — durva, bűja, erkölcs-telen, korbelykedő természetű.

Az ily hibák igen hamar mételyezik az erkölcsös, becsületes felfogást és könnyen a legénységet is rátapadnak, mert hivatásánál fogva folyton közötté kell mozognia; a folytonos alkalmak és kísértések közepette pedig nagy erkölcsi erő és önuralomra van szüksége, hogy előlük kitérni képes legyen.

Miután a lakosság között általánosan uralgó laza erkölcsi állapotokat megjavítani pár hónap, vagy pár év alatt nem lehetséges, nyilvánvaló, hogy az ily ragadós fertőben szolgáló alárendeltet az elzüllesztől, mételezéstől megóvni, de sőt erkölcsi érzületét kellő színvonalon tartani igazán gondot és heroikus munkát okoz — s e feladat megint csak legnagyobb részben a járásparancsokra hárulnik.

Az ily irányu eredményes működés megint csak alkalmas az előismerésre.

Nem ritkán nyilvánul meg járásőrmestereinknél a szerénységség is.

Ha az előjáró jóakarattal közeledik feléjük és érdeklődik szolgálati, magán és családi viszonyaik iránt, sokan azonnal bizalmaskodóvá válnak s megelégedkeznek róla, hogy katonák; de kihallgatások során is megmondhatlan, fontoskodó kérelmekkel állanak elő többen.

Van, aki nyíltan megjelenti, hogy ő a járásparancsnoki állás anyagi és szolgálati oldalát másképen képzelte (értse nem kell dolgozni, s mégis magasabb illetéket élvezni), egyesek szabályokban nem gyökerező javadalmazások engedélyezését, vagy oly kedvezmények megadását kéri, melyeknek csupán előhozása is nagyfokú tudatlanságot, katonátlanságot árul el.

Többen azon czím alatt, hogy a vasuti állomástól az őrlaktanya messze esik, vagy mert az út sáros, bérkecsidij utalványozását — lovas járásparancsnokok láapolás és a loélelmezés körüli különleges költségek megtérítését kérték, vagy midőn az utazási átalány rendezéséről volt szó, a helyett, hogy természetes észjárás és tárgyilagosság mellett a tényleges bajokat jelentették volna; igen szerénytelenül túlzásba mentek, s nem általották kifejezésre juttatni, hogy ők állásuknál fogva, ha egy őrsőn megszáltnak, az őrsőfőzőnek egy korona, lovas őrsőn a lápolónak meg 40—60 fillér borraalót szoktak adni és kell adniok, s ezért nem elég a rendezesített átalány.

Ugyan már az átalányozás a mindenkorai költségeknek

szabályos elszámolásával beszünttetett, mégis ezen körülményt, mint a mely járásőrmestereinknek félszeg felfogását híven tükrözi vissza, felemlíteni kellett mert tisztelt, kik állásukkal járó kötelezettségeiket mindenestre ösmerik, úgy, mint járásőrmestereink, — 40—60 fillér borraalóval elintézik a dolgot; mert ha az étkezés és szállásért járó árszabály szerinti díj megfizetetik, — a kiszolgáló személyzetet szállodában sem szokás jobban honorálni!

Járársőrmestereink pedig, mert a legénységi állományhoz tartoznak; a szabályos legénységi étkezési betétlen felül mit sem tartoznak az őrsőn fizetni.

Leghelyesebben teszik, ha egymás rovására a cselédséget hozzá a szoktatják a borraalóhoz, hanem azt a néhány fillért is inkább megtakarítják. Ez az ő tekintélyükből mit sem von le, s viszont a borraaló nyújtása azt nem növeli.

Mig egyrészt az ily hiábavaló költségek megrovására, ferde megítélésre vezet, anyagi romlást okoz, addig az egyeseknél tapasztalt kapzsiság, zsugoriság megszorítást igényel.

Kapzsiság!? Bizony elég szomorú, hogy nem ritkán lehet ezt is tapasztalni.

Ez leginkább megnyilvánul abban, hogy egyesek minden alapos ok nélkül őrsőkre meglepések ürügye alatt kirándulásokat csinálnak az utazási pótdíjért, s nem ritka, hogy azért a pár garasért, amit ily megtakaríthatnak, egész batyuval utaznak, s a helyett, hogy a legénységnek amugy is olcsó, de megfelelő étkezésében részt vennének, s így az összetartozandóságot és bajtársi érzést ápolnak, de egyuttal az alárendelt legénységgel való illetlen érintkezést is annak megösmerésére használnak fel, — száraz ételen tengődnek.

Mindenki úgy takarékoskodik és takarékoskodjék, a hogy tud, de mégis ennek is legyen meg a maga határa, s ne történjék az az állástekintély rovására, mert lehetetlen, hogy az előjárónak ily kirívó hibáját az alárendelt föl ne ösmerne, s ne gondolna rá valamin.

Sajnos, hogy ilyen hiba épen a jobb anyagi viszonyok között élő járásőrmestereink között a gyakoribb. Az egyik járásparancsnok ilyen módon is teljesen elzárkózik a legénységtől, a másik pedig tulságosan leereszkedő, szinte a pajtáskodásig.

A mint hibás az egyik, hibás a másik, mert a szélsőségekben mozog a helyes középut helyett. (Vége köv.)

A pénzhamisításról.

Irta: Némethy Ferencz csendőrszázados. (Vége.)

Az anyagra vonatkozólag necsak fémdarabok vétesse-nek tekintetbe, hanem a forrasztótégely üllepedéke, a reszelőhulladék, a reszelőre tapadt fémpor, a kályhán vagy tüzhelyen netán található fémcsépek; a hulladékok összetételükre nézve esetleg vegyelemzendők. Ha hamis papírpénzről van szó, úgy a papiros gyártási helyét kell kikutatni és a legkisebb hulladékot is figye-

lembe venni, hogy azok alapján a szakértők a hamisítványokkal való összefüggést megállapíthassák. Ép úgy festanyagok után is kell kutatni, nem fordulnak-e elő a butorokon, padlón, falakon és ruházaton festmények.

Oly országokban, hol a pénznek mindenható ereje van, hol a pénzszerezés bűnös varázsa lázas tevékenységre készíti az embereket, szólva ugyanis a materiális Amerikáról, a pénzjegyek, állami értékpapírok és az ércpénz meghamisításának megakadályozására sokkal több gondot fordítanak, mint itt nálunk.

Ott a pénz- (érték-, bélyeg-) jegyek hamisításának, továbbá a pénzügyi jövedék körébe eső ügyek pl. csempészet stb. nyomozására külön testület van, melynek feladata mindazon büntetett és vétséget megakadályozni és felderíteni, mely által az Egyesült Államok vagyonilag megkárosíthatnak.

Ezen rendőrség a helyhatósági közegek által is támogatatik és főleg éber felügyeletének köszönhető, hogy a gyakori hamisítások erősen megcsappantak.

Az amerikai rendőrség másképp dolgozik, mint a mi testületünk, tagjai képzetebbek és a mi a fő, a nyomozások czéljaira nagy pénzek állanak rendelkezésére, melyek a mi kisserű segélyforrásainkkal össze sem hasonlíthatók. Ebben leli magyarázatát a tevékenységük nagy sikere is.

Érdekes és ránk nézve is tanulságos, hogy dolgoznak az amerikai titkos rendőrök pénzhamisítási ügyekben.

Íme egy példa!

Egy nagyobb város külterületén lakott egy öreg ember, ki bízogva botorkált egy vastag botra támaszkodva. Tisztelességen ruházkodott; lakását senki sem tudta biztosan. Jámor és istenfélő volt és a barátságos mosoly jóságos arcán vidám lelkületre és tiszta lelkiismeretre engedett következtetni.

És mégis emberünk egy veszedelmes gonosztevő, ki hogy tilos uton pénzhez jusson, letévedt az erény útjáról.

Mindenki azt hitte, hogy becsületes ember, pedig gaz csaló volt, társa egy híres pénzhamisítónak és egyszersmind betörő tolvajnak, kit vagy 15 éve Broweryben végeztek ki.

A mi emberünk évek óta folytatta bűnös mesterségét és a hamis pénzt tervszerűleg hozta forgalomba, a mit annyival is könnyebben tehetett, mert oly ártatlannak nézett ki, mint egy ma született bárány. Bűnös üzemei szép haszonnal jártak, emberünk jó módban élt.

Hivatása gyakorlatában, a hamis pénz forgalomba hozatalában nagyon óvatos és elővigyázó volt úgy, hogy

Az altisztai tanfolyam tanterme a budapesti csendőrlaktanyában.
(Felvéve a lapunkban hirdett «Vigo» készülékel.)

senki sem gyanakodott reája. Bárhová ment is, szívesen látott vendég volt, míg csak turpissága napfényre nem került.

Mindig vastag bottal járt, melyet állítása szerint nem nélkülözhetett és melyet sohasem tett le kezéből.

Végre mégis gyanuba vették az öreget, mert a megfigyelések során azt tapasztalták, hogy a merre járt, ott hamis pénz jó forgalomba.

A megfigyelésével megbízott rendőrököz megismerkedett emberünkkel. Elkísérte utjaira és mindig bizalmasabb fejlődött ismeretségük.

Egy szép nap észrevette a titkos rendőr, hogy barátja egy vendéglőben egy hamis 10 dolláros bankjegyet adott ki és ezt néhány helyen megismételte.

Midőn erről a rendőr megbizonyosodott, elérkezettnek látta az időt a fellépésre.

Általítottban megváltoztatott külsővel, pityókás állapotot színelve, beleütközött öregünkbe és vele beszédbe elegyedve, kérdezte tőle, vajjon tudna-e egy tíz dollárost felváltani?

A vén lator készségesen ráállott és ennek megtörténte után mindketten együtt mendégéltek, miközben valami ürtügy alatt a rendőrököz elvette a botot az öregtől s a végén lévő fogantyút lecsavarván a botról, nagy meglepetéssel látta, hogy arra madzag van erősítve, melyen tizenkét csomag bankjegy lógott.

«Oly gazdag maga, öreg», — kérdezé a rendőr.

Az öreg a bankokat összekeresve azt felelte, hogy ő már 20 éve hordja a botot, melyet apjától örökölt, de sohasem tudta, hogy a végén a gomb lecsavarható.

A titkos rendőr azonban észrevette, hogy a hamisítványok a legközelebb forgalomba hozottakkal egyeznek, és megjegyezte, hogy a bankjegyek nem abban az év-

ben nyomattak, mely évszám rajtuk nyomva áll, de ezt az öreg hallgatással mellőzte.

Ezután abba a boltba mentek, hol az öreg egy vég vásznat vett röviddel azelőtt.

— Vásárolt-e itt ezen öreg ember, — kérde a rendőr a kereskedőt?

— Igen, egy órával előbb, — felelé ez.

— És mivel fizette a portékát?

— Evvel a bankjeggyel — s a kereskedő felmutatta azt.

— A bankó hamisítva van, — jelentette ki a rendőr.

— Hamis a bankjegy? — kiáltott fel az öreg, ez lehetetlen...! Visszaviszem azonnal, a honnét kaptam. Én már öreg vagyok, gyengék a szemeim. Szégyen és gyalázat ily öreg embert, mint én vagyok, így becsapni. Közben törölgette szemeit és nagyon felháborodottnak látszott, hogy őt megesálták.

Erre távozni akart, de a rendőr figyelmeztette, hogy a boltban lévő pénz a hamis bankókhoz hasonlít.

— Ez meglehet, mert szemem gyengék, — felelt az öreg bűnös.

A rendőr aztán felhívta, hogy menjenek át az átel-lenben lévő korcsmába, hol a kereskedőüzletben lefolyt jelenet megismétlődött.

— Vége a játéknak — így szólt végül a titkos rendőr az öreghez. «A törvény nevében foglom.»

Az öreg megtörtén ismerte be a bűnét és azt, hogy évek hosszú sora óta üzi a pénzhamisítást s egy több tagból álló bandának lévén tevékeny tagja, számos hamis bankót hozott forgalomba.

A titkos rendőr ügyessége hosszú időre gátot vetett a jámbor öreg titkos és reá nézve hasznos tevékenységének.

A fényképezés a csendőrség használatában.*

Irtá: ifj. Panajott Sándor hadapród.

A modern rendészet a maga céljaira és eszközeinek szentesítésére a tudományok legtöbb ágát szolgálatába állítja; épen úgy igénybe veszi az optica, mint a vegytan, a jog- és orvosi tudomány, a könyvtvitel és építészeti technika, a festészet és a fényképezési művészet segélyét. Éles logikával vonja le a következtetéseket; a hypnosis erejével ingatja meg a konokságot és sokszor az ékesszólás hatalmával tőri meg a makacságot. A nyomozó szolgálat terén azonban igen előkelő

* Hogy minden csendőr tájékozva legyen, hogy egy cél-szerű és jutányos fényképező készüléket a hozzávaló legszükségesebb felszereléssel hogyan és honnan szerezhet be, lapunk hirdetői rovataiba egy megbízható cég hirdetését tettük fel és gondoskodunk arról, hogy ugyanezen cég egy rövid gyakorlatias tanítást is állítson össze.

Különösen az oktató tiszt urakat hívjuk fel arra, hogy az altisztai tanoncokkal a fényképezést megismertessék és megkedveltessek s az által minél szélesebb teret nyissanak ezen hasznos és nemcsa foglalkozás meghonosításának. A szerk.

szerep jut a helyzet megrögzítésének, mulandó nyomok megörökítésének, a cselekvő és szenvedő tényezők képesletes előállításának. Ezen célokat rajzolt vázlatok készítésével is lehetne szolgálni, de ezek — a mellett hogy egy külön művészi ügyességet követelnek — soha oly tökéletes, a távlatot oly hiven visszatükröző, az emberi szemnek fel sem tűnő részleteket nem szolgáltatnak, mint a fényképezés után előállított, ma már oly könnyen és gyorsan rögtönzött felvételek.

A fényképezés megszűnt egyedül csak üzletág lenni, de nem is szolgál egyedül műkedvelő fényképezők sportlevezetére, hanem minden tudományos kutatásnak nélkülözhetetlen segédeszközét képezi.

Hogy egy könnyen hordható ügyes kis fényképező készülék a csendőrnök mily kiváló szolgálatokat tehet, ezt megvilágítani célja a soroknak.

Egy gyilkosság nyomozásánál — ha külön e célra vezényeltetik ki a járőr — mindjárt magával viszi jól felszerelt fényképező készülékét, több oldalról felveszi a hullát és környeztet s az előlálalt bűnjeleket, előbbi a hatóságnak teendő jelentésekhez csatolja, utóbbiakat pedig több példányban sokszorosítva a körülfekvő örsöknek megküldi. Minthogy pedig egy örsön, hol csak egy ily készülék van, az összes csendőrök megtanulják az előhívás, rögzítés és másolás műveletét, és is eshetnek e munkálatok a nyomozás rovására, mert azokat a különben is honmaradt csendőr elvégzi. Ha a járőr portyázás közben kénytelen egy ily nyomozásba kezdeni, akkor is küldőncz útján hozathatja el mindég felszerelten tartott készülékét. Ma már a felvétel után két-három óra múlva lehet kész nyomatokat előállítani; mily előnyöket nyújt a gyors nyomozás és bírói szemle érdekében az ily eljárás.

Ha az örs a környéken garázdalkodó cigányokat, vásári tolvajokat vagy más gonosztervöket letartóztatásuk után — esetleg észrevétlenül is — lefényképezi és a lenyomatokat a szomszédos örsöknek megküldi, rövid idő alatt minden örsnek lesz egy albuma, mely a környék gonosztervöit tartalmazza.

Egy helyiséget, melyben egy nagyobb bűncselekmény követtetett el, a csendőr lefényképez s ha a fényképet melléklí jelentéséhez, sokkal részletesebb áttekintést nyújt a vizsgálóbíróknak, mint ívekbe terjedt leírásával.

Sőt még láb és egyéb nyomok is, például hóban visszamaradt olvadástól meg nem óvható nyomok a fényképező készülék segélyével rögzíthetők meg legjobban.

Egy szökésben levő gonosztervő fényképét igyekezzék a csendőr megszerezni s azt saját készülékével sokszorosítva, a körzést nagyon is megkönnyíti.

Letartóztatott gonosztervőknél talált gyanus tárgyak lefényképezetve és körzöztetve az eredmény elérését csak könnyebbitik és gyorsítják.

Balesetek színhelyének a lefényképezése a folytatlagos nyomozásban, midőn az eredeti állapot már megváltozott, igen értékes bizonyító anyagot fog szol-

gáltatni. Tüzetet színhelyének a fényképezése hasonlóképpen a folytatatlagos nyomozást fogja elősegíteni.

Kirathamisításoknál a fénykép oly nyomokat (vakarást, más tinta használatát, az írás különféleségét) is fog feltüntetni, melyeket még nagyítóüveg segítségével sem lehetett előbb felfedezni.

De felszámíthatatlannak azok az esetek, a melyekben a csendő a bűnügyi nyomozás érdekében a fényképezésnek különös hasznát veheti.

Szem előtt tartsa azonban mindig azt, hogy az általa készített fényképek nem szépek, hanem helyesek, azaz a kitűzött célnak megfelelők legyenek s a felvételek lehetőleg több oldalról, emberek felvételénél homlok-irányból (en face) és arczéből (profile) készüljenek.

Ennyit a fényképezés gyakorlati értékéről. De nézzük a dolog eszményi oldalát is. Nem képez-e kedves emlékeket az, ha a csendő részéről szerény hajlékát, az a kis lakotanyát, melyben talán éveket töltött el, képen örökítheti meg; ha bajtársai csoportját megrögzíti; ha felvételeket csinál azokról a tereprészekről, a melyek neki természeti szépségeiknél, vagy egyes szolgálati eredményeknél fogva kedves emlékeiben maradtak?

De maga az a foglalkozás, melylyel a fényképezés jár, sok kellemes szórakozást nyújthat a csendőnek. Szabad idejében, kivált a téli esteken előveszi a nyár folyamán felvett s gondosan elzárt üveglemezeit, azokkal egy sötét szobába vonul s a vörös lámpa mellett előhívogatja azokat. A nappali, leginkább a déli órákban, a képeket rögzíti, színezi, felragasztja s munkájának minden egyes mozzanatában új meg új gyönyört talál.

Nem sokkal nemesebb foglalkozás ez, mintha a csendő szabad idejét bűzös kormesák alkohol-gőzéiben, ledér társaságban, tivornyázással tölti el s megrongálja egészségét, haszontalanul elpocsékolja jövődelmét?

Regényíró mint detektív.

A «Csendőrségi Lapok» olvasói is jól ismerik Sherlock Holmes detektív történeteit. Ez a Sherlock Holmes tudvaleg nem létező alak, hanem Conan Doyle regényíró képzeletének szülöttye. A valóságban a híres detektív, a ki csodálatraméltó és minden apró részlethez kiterjedő megfigyelőképességével és éles logikájával a legbonyolultabb bűnügyeket is kifizűkészi, persze nem létezik, a minthogy nem történtek meg azok a rémes gyilkosságok és egyéb bűntettek sem, a melyek Conan Doyle regényeiben olvashatók.

Most Conan Doyle a regényíró, mint Londonból írják, új minőségben mutatkozik be a közönségnek. Be akarja bizonyítani, hogy regényalakjának, Sherlock Holmesnek módszerai a gyakorlatban is beválnak és ezért ő maga, miként a regényeiben Sherlock Holmes, nyomozatot kezdett egy szinte ártatlanul elítélt ember bűnügyének felderítésére.

Az elítélt ember, a kiról szó van, Edalji George perzsa eredetű fiatal ügyvéd, a kit 1903-ban két esztendő fegyháza ítélték, mert állítólag vezére volt egy bandának a mely állatok hasának felmetszését üzte.

Conan Doyle, a mikor a fiatalembert első ízben meglátta, nyomban meg volt győződve ártatlanságáról. Észrevette, hogy a fiatalembert nagymértékben rövidlátó, szóval nem olyan ember, a ki éjnek idején mezőkön csatangol és beteges ösztönlőt hajtva állatok hasát metszi föl. De éppen rövidlátása miatt tekintete tévova és bizonytalan, a mihez hozzájárul barna arczbőre, s ezért nem lehet csodálni, ha a gyakorta ismétlődő bűntettek miatt fölgáztatott lakosság rögtön benne kereste a bűnöst.

Edaljit, bár a legbátározottabban tagadta a dolgot, a védelem fogyatékossága miatt a látszólagos bizonyítékok alapján el is ítélték.

Késsel utóbb a bűntettek azon a vidéken, a hol Edalji lakott, megismétlődtek s le is tartóztattak egy Farrington nevű részeges munkást, de senkinek se jutott eszébe az ártatlanul elítélt ügyvéd kiszabadítása. Ekkor Conan Doyle vette kezébe a dolgot.

Mindenekelőtt kiderítette, hogy már a fiatalembert atyjának, Edalji great-wirleyi vikáriusnak is volt egy titokzatos ellensége, a ki egyre növekvő fenyegető levelekkel üldözte.

Végre a rendőrség kiderítette, hogy a névtelen leveleket Forster Erzsébet, a lelkes cselédje írta. Az ügyésznek azonban az volt a véleménye, hogy csak ostoba tréfáról van szó és Forster Erzsébetet szigorú megrovással szabadon bocsátották.

Úgy látszik, a leány boszut esküdött a család ellen, mert azóta, 1888 óta, a lelkes gyakran kapott névtelen leveleket, telve a legvadabb fenyegetéssel. Az egész följelentés tehát Conan Doyle szerint boszu műve volt. De a regényíró ezzel nem elégedett meg, hanem sorra kimutatta azoknak a bizonyítékoknak tarthatatlanságát, a melyek alapján Edaljit annak idején elítélték. Mindenekelőtt megállapította, hogy Edalji azon az éjszakán, a mikor künn a réten állítólag egy ponnilló hasát fölmet-szette, ki sem mozdult a házából. De mégis őt vádolták, mert a ruháján állítólag vérnyomokat és néhány löszőrszálat találtak s a réten levő lábnyomok megegyeztek Edalji cipőjének lenyomatával. Csak hogy ez az eredmény csakis felületes nyomozás mellett volt lehetséges.

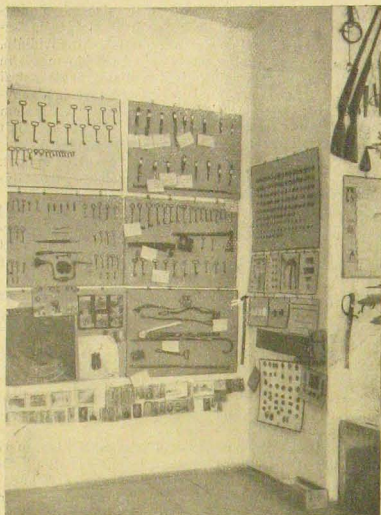
A vérnyomok a vizsgálat szerint be voltak száradva a ruhába, de azon az éjszakán, a mikor a bűntett történt, esett az eső s így a vér nem száradhatott volna be.

A legérdekesebb Conan Doyle vizsgálata arra vonatkozik, hogy a löszőrszálak hogyan kerültek a ruhára. A mikor a detektív a ruhát elkobozta, az ügyvéd atyja, anyja és testvére nem láttak rajta semmit. Egy nappal később a bíróság orvos huszonkét löszőrszálat talált rajta. A dolog akként történhetett, hogy a rendőrségen véletlenül a ruhára terítették a megölt ponnilló bórét. Ezt a fölvetést több mellesleg körülmény is megerősíti. Hasonlóan kétségtelenül megállapította azt is, hogy a lábnyom más embernek cipőjétől származik. Conan Doyle tehát a maga módszerével fényszerűen kimutatta Edalji ártatlanságát. Természetes, hogy a népszerű regényíró egész vizsgálata nagy érdeklődést keltett az angol közönség körében.

ÁLTALÁNOS ISMERETEK.

A rádium és sugara.

A természettudomány legújabb időben egy rendkívül fontos, feltűnést és érdeklődést keltő új anyag saját-szerű és sok tekintetben csodás tulajdonságaival foglalkozik. Ez az anyag a fémek közé tartozik s a neve

A budapesti csendőrségi muzeumból.
(Felvéve a lapunkban hirdetett «Vigo» készülékkel.)

rádium. Csak néhány év óta ismeretes, egy párisi tudós házaspár, a nemrég elhunyt Curie és lengyel származású neje fedezték fel 1898-ban; az uránium nevű fém-ből állították elő, melyet uránszurokéreznék is neveznek.

A rádium tulajdonságaira vonatkozólag Curie és egy másik természettudós, *Laborde* beható kutatásokat végeztek, melyeknek eredményei tudományos körökben nagy izgalmat keltettek s a nagy nyugati nemzetek tudósait további széleskörű kutatásokra sarkalták. Azt már kezdetben megállapították, hogy a rádium azok közé az anyagok közé tartozik, melyeknek megvan az a tulajdonsága, hogy sugarakat tudnak a térbe bocsátani. Tudományos szempontból azonban roppant jelentőségű s egyúttal csodálatot keltő dolog, hogy e sugarak kibocsátásával a *rádium anyagának legcsekélyebb része semvész, illetőleg emészthődik el, holott ez eddig ismert hasonló fizikai jelenségnél elmaradhatatlan.*

A rádium sugarainak természetére és sajátosságaira vonatkozó kutatások meglepő, a ma ismert fizikai alaptörvények alapján álló tudásra megdöbbentő eredményre vezettek.

Első sorban azt a tapasztalatot tették, hogy a rádiumban megvan az a képesség, hogy állandóan hőt tud fejleszteni. Ezt a tényrt Curie és Laborde pontos és megbízható kísérletei kétséget kizáróan igazolták s épen a rádium e hőfejlesztésének, mely minden észre-
vehető anyagvesztés nélkül történik, a megmagya-

rázása a rádiumnak, lényegének és hatásának legfőbb problémája.

Sir W. Crookes, a hírneves angol tudós a nemzetközi kémiai kongresszuson a rádiumot az elemek legcsodásabbikának nevezte. Crookes kísérleteivel megmutatta, mily sajátoszerű és eddig meg sem álmodott hatást fejt ki a rádium az anyagokra. Először tökéletes sötétségben parányi kis darab rádiumot tett egy érzékeny lemezre s a fém fényt négy óráig engedte ez utóbbira hatni. Az eredmény egy fénykép lett az érzékeny lemezen; e fényképen a fekete szurokéreznél a belőle kisugárzó sugarak miatt fehérnek látszott. Egy más alkalommal a Royal Society ülésére menve, egy kis darab rádiumot a nadrágja zsebébe tett s mire hazatért, égési seb volt a zombóján, melynek teljes gyógyulása hónapokba telt, oly mélyre hatoltak testébe a rádium sugarai. Azóta a rádiumot egy fémdobozban hordja s a fémdobozt ismét egy bőrzsákba teszi.

Crookes vizsgálatait azt is kimutatták, hogy a rádium sugarainak különböző nemei vannak: fotografiai sugarak, melyek hasonlóak a Röntgen-féle csőben előidézettekhez és olyanok, melyek egy inductió-tekerceset elektromosnak tüntetnek fel, bármily csekély is a rádium mennyisége. Crookes egy körülbelül négy-szögméternyi cinkfényle- (sphalerit-) lapra rádium-oldattal felírta a «rádium» szót s az írás a sötétben egész jól látható volt. A legérdekesebb kísérlet azonban egy készülék-

A budapesti csendőrségi muzeumból.
(Felvéve a lapunkban hirdetett «Vigo» készülékkel.)

kel csinálta, melyet sphintariskopnak nevezett el. Egy rövid sárgaréz cső egyik végére cink-sulfidból készült ernyőt erősített s a csőbe parányi kis darab rádiumot tett. A cső másik végére üveglencsét alkalmazott. Ha sötétben a lencsén át belenéz az ember a csőbe, saját-szerű látványban van része: a sugarak annak rendje és módja szerint bombázzák (ez Crookes saját kifejezése) a cső falait.

Jöttek aztán új, még meglepőbb felfedezések. Egy szent-pétervári tudós, London, egy berlini tudományos folyóiratban nagy feltűnést keltett közleményt adott ki, mely a rádium-sugaraknak az állati testre tett hatására vonatkozó kísérleteit tartalmazza. A rádium képes emlős állatokat bizonyos távolságról megölni. London egerekkel kísérletezett, melyeket alacsony, elzárt üvegedényben tartott; az edény födelére egy-három napra rádiumot tett. Harmad- vagy negyednapra az egerek saját-szerű tünetek között elpusztultak.

Még feltűnőbbek s az egész világon nagy izgatottságot keltettek London azon kísérletei, melyeket a rádiumnak a vakokra való hatására nézve tett. Az olyan vakok, akiknek csak a szemük hiányzik, de a látóidegük épségben van, vagyis, a kik a fényt, ha gyengén is, még érzik, ha valamelyik szemükhöz rádiumot tartott, még erős világításnál is fényhatást éreztek.

Az olyan vakok pedig a kik a fényt a sötétségtől meg tudják különböztetni, de a tárgyak formáit már

Helyszíni felvétel.

(Felvéve a lapunkban hirdett «Vigo» készülékkel.)

nem bírják szemüikkel felismerni, a sötét szobában fölimmerték a rádium által megvilágított fémlapon a reflektáló tárgyak árnyékeit. — Egy tíz és egy tizenegy éves fiú, a kik életük első éveiben vakultak meg, a rádium segítségével életükben először láttak meg bizonyos tárgyakat: kulcsot, keresztet, négyszögöt stb. Ily módon mindketten megtanulták már az orosz ábécézt s immár egész szavakat is olvasni tudnak. London kidolgozott egy módszert, a melynek segítségével az olyan vakok, a kik a fényt meg bírják érezni, megtanulhatnak írni, olvasni, rajzolni. Világos, hogy ha London észleletei bizonyosságot nyernek s további ez irányú munka kiindulópontjává válnak, következőnyük beláthatatlan lesz a vakok nagy számára nézve.

Vannak a rádiumnak egyéb figyelemre méltó saját-ságai is. Oly ritka fém, hogy az értékére nézve az aranyat sokszorosan felülmúlja. Az egész világon nincs még kísérleti czélokra sem, össze-vissza egy kilogramm rádium. Egy milligrammjának ára Németországban nyolcz márka. Curie azt írja, hogy a laboratóriumában sikerült csaknem teljes vegyi tisztaságú rádiumot előállítani, grammja 30,000 frankba került. Egy kilogramm ára tehát harmincz millió frank volna. A rádium előállításának óriási nehézségei abból is láthatók, hogy egy kilogramm előállítására 5000 tonna urániumra van szükség s az uránium erre alkalmas anyagainak rádiummá való átalakítása tonnánként többé kerül nyolcz ezer koronánál. A vegyileg tiszta rádium tehát roppant drága s eddigelé csakis elektromos úton lehetett előállítani. Ezt is mondják, hogy egy font rádium egy tömegben roppant veszélyes volna az általa fejlesztett iszonyu hőmennyiség miatt.

A rádium problémája, a mennyire a mai tudomány meg tudja oldani, azzal a föltevessel is magyarázható, hogy a rádium oly test, melynek részecskéi minden

A budapesti csendőrségi muzeumból.

(Felvéve a lapunkban hirdett «Vigo» készülékkel.)

szomszédságukban levő tárgyat bombáznak. Ez a bombázás idezi elő a hőt az által, hogy a részecskék útjukban akadályra találának s a problema további magyarázatának arra kell irányulnia, mikép lehetséges, hogy e folytonos erély-kilövelés mellett (tudvalevőleg a hő sem más, mint az erély egy formája) nem fogy a rádium anyaga. — Egy francia tudós kiszámította a rádium ez atom-bombának hő értékét s azt találta, hogy az egy kilogramm rádium által fejlesztett hő képes volna egy ezer hektár területű és öt méter mélységű tó összes vizét felforraltatni.

Hogy a rádium-kérdés egész tudományos fontosságát megértjük, utalni kell a fizika egy ismert alaptörvényére. A tudományban új korszakot alkotott annak felismerése, hogy az energia (erő) különböző formái, melyek a világon uralkodnak, átváltozhatnak egyik a másikba, vagyis más szóval a fényt hővé, villamossággá stb. lehet változtatni megfordítva. Ez az erők kölcsönhatásának törvénye, melyet az energia megmaradásának is neveznek. Ebből az következik, hogy semmi sem lesz a semmiből s minden erő kifejtésért, népiesen szólva, meg kell fizetni az energia valamely más formájával. Ha gőzerőt akarunk, szemet kell hozzá fogyasztani és így tovább. Ingyen, a semmiből nem kapni semmi erőt, sem gőzt, sem elektromosságot, sem fényt.

A rádium ezzel szemben szakadatlanul hőt bocsát ki magából s ennek a hőnek valami módon elő kell állnia, mert magától nem állhat elő s nem lehet egyéb, mint az energia valamely más fájának hővé változása. Ha megdörzsölöm a hidegben a kezemet, felmelegszik, vagyis a dörzsölés által előidézett meleg az izmok mozgásából, munkájából áll elő, az izmok meg a táplálékból nyerték erejüket. A rádiumnál nincs nyoma annak, miből, mifele energiából állt elő az általa fejlesztett hő? Erre nézve nem tud feleletet adni sem a fizika, sem a vegytan. Némi meggyőző erővel bír az a föltevés, hogy a rádium valami rejtelmes úton-módon valami olyan erőforrást tud kihasználni, melyről mi még nem tudunk semmit, vagy pedig az energia valamely ismert formáját eddigelé ismeretlen alakban tudja felmutatni. Akárhogy van is a dolog, ha a tudomány egykor fel tudja fedni a rádiumot körülvevő titkot, az energia átváltozásának eddig ismert nemeihez egy újat fog hozzáadni s az emberiségnek új fegyvert fog a kezébe adni a természet erőinek megfékezésére.

HIREK.

Korcsmai verekedés. Magyarszabadba községben jan. 20-án este nyolcz óra tájban a Salamon Sámuel-féle korcsmában a falubeli legények között verekedés keletkezett, mit a *Kozma* Dénes járásörmester és *Kolcsár* István cz. őrsvezetőből állott járőr, a korcsma előtt haladva, meghallott, és a korcsmába belépve, a verekedőket szétoszlatásra felhívta. A felhívásnak a 20—30 főből állott verekedő tömeg egy része engedelmességre,

a korcsmából távozott, egynéhányan azonban ott maradtak, kik közül Tohoneáni János és Boricsán György legények Kozma Dénes járásörmester szuronyát megragadták és azt annak kezéből kicsavarni akarták. Kozma Dénes járásörmester ekkor fegyverét visszarántva, támadói felé egy döfést intézett és Tohoneán Jánost bal felső czombján megszúrta. A szúrás után Tohoneán társaival együtt elmenekült. — Tohoneán 8—12 nap alatt gyógyuló sérülést szenvedett; úgy ő, mint társai a járőr elleni támadásért illetékes helyen felelősek.

Sztrájk. A tiszaroffi dohánybevaltó hivatal által foglalkoztatott mintegy 120 munkásnő munkabéremelés követelése mellett február 4-én bérharcba lépett s a dohánybevaltóhivatal előtt csoportosulva, onnan szocialista dalok éneklése mellett tüntetőleg elvonult. A követeléseket a dohánybevaltó hivatal részben teljesítvén, február 6-án mintegy nyolczvan nő munkába lépett. A munkába lépni vonakodók elbocsáttattak és új munkásokkal pótolattak. Rendzavarás, a kisebb tüntetésektől eltekintve, eddig ugyan nem történt. A tiszaroffi őrs mindazonáltal 12 fővel megerősítettett.

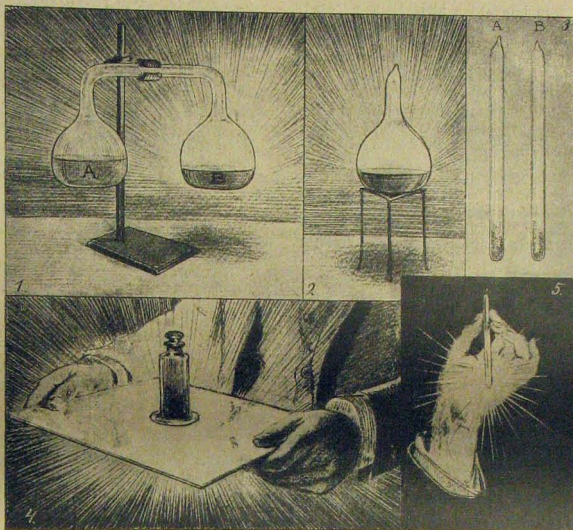
Fegyverhasználat egy huszárrájárvető ellen. Gál Péter gyöngyösi őrsbeli csendőrt február 2-án reggeli negyed két órakor Nagy József cs. és kir. 15. sz. huszárezredbeli járőrvető szolgálat teljesítése közben megátadta és fegyverét erőszakkal elvenni akarta. A csendőr kardot rántott és a huszárrájárvetőt arcon vágva, rajta 14—20 nap alatt gyógyuló testi sértést ejtett.

Szágulód csendőr-osztag. A szász kormány rendelkezése, a szász Svájc területére, a sűrűn ismétlődő rablótámadások alkalmával alakított szágulód csendőr-osztag továbbra is működésben marad. Ennek az osztagnak, mely a rendes csendőrségi szolgálat alól fel van mentve, kizárólag a legtávolabb vidékekre kiterjedő portyázó szolgálat a feladata.

Szolgálatban megölt német csendőr. Rostok német csendőr Töppelnből egy csavargó forgópisztollyal agyonlőtte. A tettes később öngyilkosságot követett el és halva találtatott egy szénapadláson. Átmozgatásánál mindenféle betörésszerszámot, egy tört és egy forgópisztolyt találtak nála.

KÜLÖNFÉLÉK.

A kínaiak írása. A közfelfogás szerint a kínainyelvnek nincsen meghatározott ABC-je, a melylyel minden szót le lehetne írni, hanem úgy tartják, hogy a kínaiaknak 50.000 különböző írásjele van. Egy francia írástudó most megállapítja, hogy a kínai nyelvből tulajdonképpen nincs is több 4500—5000 különböző írásjelnél, de ezek is rendszeren az egyszerűbb írásjelek összetételéből állanak. Ilyen egyszerű írásjel mindössze csak 200 van, úgy hogy már ezeknek ismerete mellett a kínai szavakat el lehet olvasni. Az írásnak ez a nagymérvű egyszerűsítése, a mely különben csak újabb keletű, különösen a könyvnyomdászatban érezeti üdős hatását, mert most természetesen megközelítőleg sem kell annyi betű, mint régebben.

A radium és sugarai. 1. A (B) edényben levő ezink-sulphid fényes világítást nyer az (A) edényben levő rádium-oldattól. — 2. Ezink-sulphid zárt palackban, rádium-sugaraktól nyert fényben. — 3. Rádium zárt csövekben. — 4. Barium-platinocyanidból készült lemez fényesen világít, ha egy üvegben radiumot tesznek rá. — 5. Világító erejű rádium-chlorid.

Könyöradomány-gyűjtő kutya. A londoni Waterloo-állomáson évek óta látható egy hatalmas bulldoggkutya, a mely a «London-Jack» névre hallgat. A kutya nyaklanczára egy gyűjtőpersely van erősítve, a melybe az utasok könyöradományaikat beledobják. A kutya minden érkező utashoz odarohan és siránkozó vonítással kéréget. Mindenki szívesen dob egy két fillért a perselybe és így nem csodálható, ha az elmúlt esztendőben is 12.000 korona könyöradományt gyűjtött össze. Az így nyert összegeket a szerencsétlenül járt vasuti alkalmazottak árva között osztják szét.

A halászhalka telefonja. Norvégiában az idej halászatoknál föltötte elmés módon alkalmazták a telefont. Tökéletesen és vízhatlanul zárt, rugalmas acélszekrényben a hangot erősítő mikrofont sülyesztenek a tengerbe. Ezt a készüléket azután villamos vezetékkel összekapcsolják a halászhajón lévő telefontal. Azt állítják, hogy így módon nemcsak a közeledő halcsoport fájáról és úszáának sebeségéről, hanem a tomegről is elég pontos értesülést szerezhet a hajó; föltéve, hogy nincs igen nagy távolságban. Hering vagy más apró hal ugyanis sipoló hangot okoz a telefonban. Más, nagyobb halfajta valószággal ordítást, ismét más faj a legkülönbözőbb hangot és zörejt. A hangot a hal kopolytuin kiáramló víztömegek mozgásával magyarázzák. A hang, dübörgés, zúgás alakjából a halfajtára és az útirányra, az erősségből meg a halak számára lehet biztosan következtetni és így a halászhalka már jóelőre készülhetnek.

A korcsolyázás történetéből. A korcsolyázást a melynek történetét a jelenlegi időjárás mellett nem érdektelen néhány sorban elmondani, — Londonban már a XII-ik században is üzték. Németországban először a XVIII-ik század második felében terjedt el Klopstocknak, a Messiás költőjének, kezdeményezésére. A korcsolyázás klasszikus hazája azonban Hollandia, a csatornák országa, s ide vezetnek első történelmi nyomai is. Régi közmondás, hogy Hollandiában a kis gyermekek előbb tudnak korcsolyázni, mint járn. A hollandi iskola festményei, példának okáért Hendrik van Averkamp képei, kitűnően tündetik fel, hogy már a XVI-ik században mily nagy jelentősége volt Hollandiában a korcsolyázásnak. Norvégiában a korcsolyázás a katonai kiképzés egyik főalkatrésze. Franciaországban a korcsolyázás a XVIII-ik században még az arisztokraták sportja volt s különösen néhány fiatal főnemes tünd ki ebben a szép sportban s rajtuk is ragadt az elnevezés: «Gilets Rouges». Még egy ízben voltak nagy nappjai a korcsolyának Párisban. Ez III. Napoleon uralkodása idejében történt. A császárugyanis szinte szenvedélyesen szerette ezt a sportot s az 1860—61-iki télen a longchamps-i tavon nagyszerű éjjeli ünnepélyt rendeztetett.

HASZNOS TUDNIVALÓK.

A patkányok elűzésére régóta ajánlják már azt az eljárást, melyet egy külföldi lap, most mint teljesen megbízható, mint kipróbált eljárást ajánl. Néhány patkányt ugyanis elevenen meg kell fogni és azután jól bekenve fakatránnyal, szabadon bocsájtani. Ezek valamennyi járattal be fognak kalandozni és mindenütt elterjesztve a kátrány átható szagát, a többi patkányo-

kat elűzik. Hogy minél hosszabb ideig életben maradjanak az illető patkányok, fejüket nem szabad bekátványozni. Sok helyt a patkánylikákba öntik a kátrányt, ennek az eljárásnak azonban nincs meg a kívánt hatása, mert azok helyett új járatokat és likákat vájnak a patkányok.

A méhes előtti tér locsolásáról egy német szaklap a következő érdekes dolgot mondja: A méhes előtti tér naponta háromszori megöntözésénél a méhek a röplük körül nem hisznek többé, hanem serényen dolgoznak s a visszatérő megterhelt méhek, melyek máskor a nagy forróság miatt a méhes előtt fáradtan lefullanak és elpusztulnak, ez öntözés folytán életben maradnak. A röpkepességet kis idő múlva visszakapják és a méh a felfrissítő vizpára által újra feléled és törzséhez visszaszáll.

Szerkesztői üzenetek.

A szolgálattal kapcsolatos kérdésekre a szerkesztőség nem válaszol.

Érdeklődő. 1. Ha mint magánegyen rágalmaztatott meg, szabadságában áll ügyvédet igénybe venni. 2. Próbaszolgáltatásra becsajátatását bármely időben kérheti.

Rögvös. 1. 2. 3. Kérdezze meg előjáró parancsnokságától. 4. Ha testi sértést nem okozott, akkor becsületsértést követett el. **Sz. J.** örsvezető. Kérdezzen meg egy vasuti alkalmazottat. Erre az állomásán bő alkalma van.

G. P. örsvezető. A «Rendeleti Közlöny»-t a honvédelmi minisztérium segédhivatalának főigazgatóságánál rendelheti meg. Figyelmeztetjük azonban, hogy az ebben megjelenő pályázati hirdetményeket mi is közöljük.

Örs Sárkány. Büntetendő cselekmény nem forog fenn. Az iparos, ha nincsen bízalma a megrendelő iránt, nem tartozik a munkát a kialakított munkabér lefizetése előtt kiszolgáltatni.

Örs Székesfehérvár. Az 1906. évi 1. szám teljesen elfogyott és így ebből nem küldhetünk.

T. J. Tótraszlavicza. Összetett szóknál mindig a szavak választandók el. A helyes elválasztás tehát: csend-ör.

D. K. csendör. Ha felveszik közvetlenül is átléphet. A kérvényt szolgálati úton kell felterjeszteni.

Sz. N. A háromesővű után is csak 4 kor. fizetendő.

M. J. Mindenféle adót, a mit más ember fizetni köteles.

Szentesi. Csak azok vesznek részt a sorsolásban, a kik mind a három talányt megfejtették: 1. 2. Nézzé meg a Zsebkönyv 311. oldalát. 3. Még senki sem mondhatja meg.

K. J. őrmester. Kérdezze meg alkalomlag a főszolgabírótól.

G. örsvezető. A kérvények sorsát mi nem tudhatjuk; várja be míg értesítik.

K. S. csendör. 1. Indiscretio az, ha valaki a reá bízott titkot tapintatlansággal elfecsérel. 2. A határszéli rendőrség már fel van állítva; hogy a benyújtott újabb folyamodványok mikor lesznek elintéztve, nem tudjuk.

Magyar járásörmester. Berlinben (W. G. Linkstrasse 11) jelenik meg egy «Der Gendarm» című lap, még pedig két hetenként. Előfizetési díja negyedévre 150 márká. A hat koronát a napokban visszaküldjük.

K. csendör. Mielőtt az áthelyezés az állományparancsnak megjelent, közölni fogjuk.

Sorsjegyekről. Bördás járásörmester. A 4948—064. sz. Bazilika sorsjegye 13 koronával ki lett húsza. A nyereményszelvényt vájja le és a sorsjegyet küldje be Hecht bankházhoz (Budapest, VI. Ferenciek-tére), hol a nyereményt kifizetik. — **S. A.** őrmester, **Lár Teke**, **Örs Korpona** és **M. H.** csendör. Sorsjegyük eddig nem lett kihúza.

FEJTÖRÖK.

Képtalány.

Betűrejtvény.

			f			
			g			
			n			
r	a	n	s	f	a	g
			a			
			a			
			r			

Ezen betűk úgy helyezendők el a fenti kockákban, hogy fölülről lefelé és balról jobbra olvasva, a mulatni szerető emberek legkedveltebb ünnepét kapja.

Számrejtvény.

Egy atya 49 éves; három fia éveinek összege 7-tel több. De volt idő, mikor az atya éppen annyi idős volt, mint a három fia együttvéve. Hány év előtt volt ez?

Megfejtési határidő: 1907 február 25-én.

Mind a három talányt megfejtők között egy darab Erzsébet-királyné sanatoriumi sorsjegy lesz kisorsolva.

Lapunk 5. számában közölt fejtörök helyes megfejtése:

Képtalány: «Igaz munkát nem a díj, hanem a feladat lelkesít.» — Versdalány: «Részeg.» — Számrejtvény: «100.000.»

Helyesen megfejtették: Szényei K. őrmester Szallán; Réti Salamon parancsnok s. neje, Szilágyi J. Sümeg; Galló E. örsvezető Abelfalva; Mészáros Károlyné őrmesterné Gálya; Szahula J., Bíró F. örsv., Popovics Gy. Dubava; Kajcsa J. örsv. Gyimes; Csáthi L. cz. örsv. Magyarbód; ratkói örs; Kocsis J. örsvezető Fehérvárusurgó; Bogár F. csendör Zirc; Salak M. örsv., Józsa J. és Ballay J. csendörök Béja; Bodonyi G. törzsörm., Bajkó F. örm., Dudás F. Zilah; Németh D. jörm., Mór; Petrovits S. cz. örsv. Rákosszentstúr; Szabó S. cz. örsv., Kercza J. cz. örsv., Pécsi Lajos csendör Marczali; lajtanyfalusi örs; Groesli Gy. pr. csendör cz. örsv. Gödöllő; Anik J. jörm. Debreczen; Bertalan I. cz. örsv. Lónyabánya; Cseke csendör Mór; Tomik cz. örsv. Mór; Vaszari örsv. Mór; Györkös S. csendör Mór; Martonosy Antal csendör Ófuta; Pap János örsvezető Szászvár; Lukács J. csendör Rákosszentstúr; devescri örs; Havasi J. cz. örsv. Baltavár; Schwarcz J. örsv. Nagyperkáta; Margineán örm. és neje, Marginean Juliska Nagykáta; Mészáros örsv. Pozsony.

A kisorsolt Erzsébet-királyné Sanatoriumi-sorsjegyet a lajtanyfalusi örsnek elküldöttük.

HIVATALOS RÉSZ.

Curiai döntvények.

Magánlaksértés tényálladéka.

A Btk. 332. §-ába ütköző magánlaksértés vétségét állapítja meg az a tényállás, hogy a vádlott a sértettnek, mint a lakással rendelkezőnek kifejezett tilalmával szemben, bár másnak megbízásából, mint mesterember a sértett udvarában volt tekepálya helyiségbe ismétellen bement és a pálya alkatrészeit szétszedte.

(Curia 1906. decz. 12. 10,995/906. sz. a. IV. Bt.)

Fegyveres lopás ismérvei.

A Btk. 337. §-a szerint a fegyveres lopás ismérve nem a fegyver tényleges használata, hanem a tolva fegyverzett volta. Az id. §. alkalmazandó azon tettesekre és részesekre is, a kik a lopás elkövetésekor fegyvert nem viseltek, de a híknek azon körülményről a a cselekmény megkezdése előtt tudomásuk volt.

(Curia 1906. nov. 6. 9602/906. sz. a. IV. Bt.)

A gondatlanság fogalmához.

A Btk. 290. §-ához. Megállapítja a gondatlanság fogalmát, hogy a szárazszalmalom keringője a kihirdetve volt vármegyei szabályrendeletnek megfelelő módon bekerítve s az ahhoz vezető kapu, zár hiányában a szabályrendelet szerint elzárható nem volt.

(Curia 1906. decz. 13. 11,053/906. sz. a. IV. Bt.)

Gondatlanságból okozott súlyos testi sértés.

A Btk. 310. §-ában meghatározott gondatlanság által okozott súlyos testi sértés vétségének tényálladéka alá esik, ha valaki malécsovét testi sértésre irányuló szándék nélkül más egyén felé dob és ez által 20 napnál tovább tartó betegséget okoz, mert a vádlott a köteles gondossággal előre láthatta volna azt, hogy a dobott malécso testi sértést okozhat.

(Curia 1906. decz. 4. 10,727/906. sz. a. IV. Bt.)

Sértett halála a gyógytartam előtt más okból.

A Btk. 301. §-ához. Az a körülmény, hogy a sértett a sérülés gyógyulására megállapított időtartam lejártá előtt más okból elhalt, a vádlott előnyére nem szolgálhat és cselekményének minősítését meg nem változtathatja.

(Curia 1906. decz. 18. 11,178/906. sz. a. III. Bt.)

A zsarolás tényálladéka.

A zsarolás tényálladéki elemét nem az képezi, hogy az elérni kívánt vagyoni haszon legyen jogtalan, hanem a — bár jogos — követelésnek jogtalan módon való megszerzése. A zsarolás vétségének a fenygetés minden olyan joghatvány kitiltásba helyezése, a mely a fenygetettnek bármely javát nem közvetlen, hanem távolabbi időben is veszélyeztetheti.

(Curia 1906. decz. 20. 11,265/906. sz. a. I. Bt.)

Jogos védelem ingerlés és bosszantás esetén nem érvényesíthető.

A jogos védelem feltételei hiányoznak abban az esetben, mikor a sértett csak ingerli és bosszantotta a tettes atyját, de azt nem bántalmazta.

(Curia 1906. decz. 12. 10,981/906. sz. II. Bt.)

Bányába beásással behatolás betöréses lopás.

Kiaknázás folytán a termék arany is ingó dologgá válik. A bányába való jogosulatlan és beásás útján való behatolás a betörés fogalmának megfelel.

(Curia 1906. decz. 12. 10,977/906. sz. a. II. Bt.)

Rendelet.

A m. kir. honvédelmi miniszter úr 1907. január 17-én 5094/16. sz. alatt a Cs—18 jelzetű szolgálati könyv helyesbítése tárgyában az alábbi körrendeletet adta ki:

A Cs—18 jelzetű «Utasítás a m. kir. csendőr járásörmisterek számára» 5. §. 2. pontja törlendő és helyébe irandó:

A csendőr járásörmistereknek áthelyezését egyik kerületből a másikba, a m. kir. honvédelmi miniszter, a belügyminiszterrel egyetértőleg, rendeli el.

Azoknak az illető parancsnokság körletén belül való áthelyezése iránt, a csendőrkörületi parancsnokság — a szárnyparancsnokság indokolt javaslata alapján — saját hatáskörében intézkedik.

Az áthelyezések azonban, a közszolgálat érdekeit tekintve, csakis szükség esetén eszközölhetők.

SZEMÉLYI ÜGYEK.

Legfelsőbb kézirat.

Ő császári és apostoli királyi Felsége a következő legfelsőbb kéziratot méltóztatott legkegyelmesebben kibocsátani:

Kedves Jekelfalussy tábornagya!
Kinevezem Önt a 60-ik számú gyalogezred tulajdonosává.

Kelt Bécsben, 1907. évi február hó 4-én.

Ferenc József, s. k.

Legfelsőbb elhatározások.

Ő császári és apostoli királyi Felsége 1907. évi jan. hó 20-án Bécsben kelt legfelsőbb elhatározásával:

Czirák Mihály, VI. sz.,

Szabó István, I. sz.,

Jeskó István, II. sz. és

Krecsa László, I. sz. csendőrkörületbeli járásörmistereknek, hosszú és kötelességű szolgálataikért a koronás ezüst érdemkeresztet legkegyelmesebben adományozni méltóztatott.

Ő császári és apostoli királyi Felsége folyó évi jan. hó 30-án Bécsben kelt legfelsőbb elhatározásával:

Csorba Simon m. kir. VII. sz. csendőrkörületbeli csendőrnek, öt embernek a vízbefelástól saját életének veszélyeztetésével történt megmentéséért az ezüst érdemkeresztet legkegyelmesebben *adományozni* méltóztatott.

Okiratilag megdicsértettek:

a m. kir. honvédelmi miniszter ur részéről:

Asztalos László őrsvezető és

Ferenec Mózes csendőr címzetes őrsvezető — mindketten a VII. sz. csendőrkörület állományában — több egyénnek saját életük kockáztatásával a vízbefelástól történt megmentéséért.

Előléptettek:

1907. február 1-ével:

Varga Lajos II. és Nemes János III. sz. csendőrkörületbeli címzetes őrsvezetők, *valóságos őrsvezetők*ké.

Az öt évi tényleges szolgálat betöltése után:

Csütő József, Lukács Dénes, Bíró Imre és Pelle Pál II., Szandbauer István, Megyeri Imre és Dézsi László III. sz. csendőrkörületbeli csendőrök, *csendőrkörületbeli csendőrök*ké.

Járőrsvezetői jelvénynyel elláttattak:

Kiss Pál I., Kormányos György II. és Puholyák József III. sz. csendőrkörületbeli csendőrök.

Házasságra léptek:

a II. sz. csendőrkörület állományában:

Filmmann Lajos ez. őrmester Schuch Erzsébettel 1907. január 7-én Szakálházán;

a III. sz. csendőrkörület állományában:

Polonyi Dezső ez. őrmester Schefelin Mária Julianával 1907. január 10-én Rákosparkszéken;

a VII. sz. csendőrkörület állományában:

Simon Sándor ez. őrmester Ince Margittal 1906. december 26-án Csikszentsimonban.

Névváltoztatás.

A m. kir. belügyminiszter ur 1907. január hó 3-án kelt 134.933VI.-a/906. sz. rendeletével megengedte, hogy Hrimák István V. sz. csendőrkörületbeli csendőr ez. őrsvezető vezetéknévét *»Hornád«*-ra változtathassa.

PÁLYÁZATOK.

Egy irtóki állás a trencsényi kir. törvényszéknél. Fizetés pótlékkal 1400 korona. Lakpénz 420 kor. Magyar nyelv szóban és írásban. Négy középiskolai osztály. Kérvények a trencsényi kir. törvényszék elnökéhez 1907. évi március hó 6-ig.

Egy irtóki állás Besztercze-Naszód vármegye alispán hivatalnál. Fizetés pótlékkal 1400 korona. Lakpénz 360 korona. Magyar nyelv szóban és írásban. Négy közép-

iskolai osztály. Kérvények Besztercze-Naszód vármegye alispánjához 1907. évi március hó 4-ig.

Egy-egy hivatalsszolgái állás a nagyszombati és makói áll. fogháznál. Fizetés pótlékkal 600 korona. Törvényszerű lakpénz, esetleg természetbeni lakás. Magyar nyelv szóban és írásban. A m. kir. vallás- és közoktatási minisztériumhoz intézet kérvények az illető m. kir. áll. fogháznál igazgatóságához 1907. évi február hó 28-ig.

Egy járási utbiztosi állás Csongrád vármegye tiszántúli járásában. Fizetés 1200 korona. Utátlány 600 korona. Kinevezéstől számított két éven belül képesítő vizsga letétele. Magyar nyelv szóban és írásban. Kérvények Csongrád vármegye alispánjához febr. 24-ig.

Egy irtóki állás a löcsei kir. járásbírósnál. Fizetés pótlékkal 1400 kor. Lakpénz 360 kor. Magyar nyelv szóban és írásban. Négy középiskolai osztály. Kérvények a löcsei kir. törvényszék elnökéhez 1907. évi február hó 27-ig.

Egy főfegyőri állás a budapesti kir. orsz. gyűjtő-fogháznál. Fizetés pótlékkal 1000 kor. Természetbeni lakás és egyenruha. Naponta 84 dkgr. kenyér. Magyar nyelv szóban és írásban, számolás. Börtönügyi szolgálatban való jártasság. Kérvények a kir. orsz. gyűjtő-fogház igazgatóságához Budapestre 1907. évi febr. hó 25-ig.

Egy fogházári állás a budapesti kir. törvényszéki fogháznál. Fizetés pótlékkal 700 korona. Lakpénz pótlékkal 300 korona. Magyar nyelv szóban és írásban. Egy évi próbaszolgálat. Kérvények a budapesti kir. ügyészséghez 1907. évi február hó 28-ig.

Egy hivatalsszolgái állás a brassói kir. törvényszéknél. Fizetés pótlékkal 600 korona. Lakpénz pótlékkal 200 korona. Ruhailletmény 100 korona, esetleg természetbeni ruházat. Magyar, német és román nyelv szóban és írásban. Kérvények a brassói kir. törvényszék elnökéhez 1907. évi február hó 23-ig.

Egy hivatalsszolgái állás Borsod vármegye miskolci járásában. Fizetés 600 korona. Lakpénz 200 korona. Ruhailletmény 130 korona. Magyar nyelv szóban és írásban. Kérvények Borsod vármegye alispánjához 1907. évi február hó 28-ig.

Egy irtóki állás a medgyesi kir. járásbírósnál. Fizetés pótlékkal 1400 korona. Lakpénz 300 korona. Magyar nyelv szóban és írásban. Négy középiskolai osztály. Telekkönyvi vizsga. Kérvények az erzsébetvárosi kir. törvényszék elnökéhez 1907. évi március hó 2-ig.

Egy irtóki állás a dési kir. törvényszéknél. Fizetés pótlékkal 1400 korona. Lakpénz 360 korona. Magyar nyelv szóban és írásban. Oláh nyelv bírása. Négy középiskolai osztály. Telekkönyvi vizsga. Kérvények a dési kir. törvényszék elnökéhez 1907. évi március hó 1-ig.

Egy irtóki állás a hernádszadányi kir. járásbírósnál. Fizetés pótlékkal 1400 korona. Lakpénz 300 kor. Magyar nyelv szóban és írásban. Négy középiskolai osztály. Kérvények a kaszai kir. törvényszék elnökéhez 1907. évi március hó 4-ig.